

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Elektromobilis uzņēmumā – elektroenerģijas uzskaite un dokumentācija

12.11.2024.

Saturs

1. Grāmatvedības uzskaites vispārīgās prasības	3
2. Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošana.....	5

1. Grāmatvedības uzskaites vispārīgās prasības

Transportlīdzekļiem, kuriem transportlīdzekļu reģistrā kā degvielas veids norādīta **elektrība** vai **elektrība un benzīns**, ir piemērojamas nodokļu un grāmatvedības reglamentējošo normatīvo aktu normas tāpat kā jebkuriem citiem transportlīdzekļiem.

Uzņēmuma pienākums ir kārtot grāmatvedību atbilstoši Grāmatvedības likumā un Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumos Nr. 877 "Grāmatvedības kārtošanas noteikumi" noteiktajām prasībām, nodrošinot:

- visu saimniecisko darījumu uzskaiti;
- patiesu informāciju;
- iespēju izsekot saimniecisko darījumu norisei;
- darījumu iegrāmatošanu atbilstoši darījuma ekonomiskajai būtībai un saturam, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentā ietvertu informāciju.

Attaisnojuma dokuments – dokuments, kurš apliecina uzņēmuma saimnieciskā darījuma esību un kurā ietverti Grāmatvedības likumā minētie rekvizīti un informācija par saimniecisko darījumu.¹

Uzņēmuma pienākums ir grāmatvedības organizācijas dokumentos noteikt kārtību²:

- kādā uzņēmums dokumentē un uzskaita uzņēmuma transportlīdzekļu, tai skaitā elektromobiļu, izmantošanas izdevumus;
- kādā sagatavo ārējos un iekšējos attaisnojuma dokumentus (*piemēram*, konkrēta dokumenta saturs vai forma, sagatavojamais eksemplāru skaits).

Grāmatvedības organizācijas dokumentus **izstrādā, apstiprina un par to saturu atbild uzņēmuma vadītājs**.

2. Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošana

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma piemērošanai ar saimniecisko darbību saistīti izdevumi ir izdevumi par transportlīdzekļa (izņemot reprezentatīvo automobili³) degvielu neatkarīgi no tā, vai attiecīgais transportlīdzeklis ir izmantots tikai saimnieciskajā darbībā, **pamatojoties uz faktiski nobraukto kilometru skaitu katrā mēnesī** saskaņā ar transportlīdzeklim noteikto degvielas patēriņa normu uz 100 kilometriem, kas nepārsniedz izgatavotājrūpnīcas norādīto **pilsētas cikla**

¹ Grāmatvedības likuma 11. panta pirmā daļa.

² Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 877 "Grāmatvedības kārtošanas noteikumi" 60. punkts.

³ <https://www.vid.gov.lv/lv/media/22230/download?attachment>

degvielas patēriņa normu vairāk kā par 20 procentiem, ja ir izpildīts viens no šā panta piektās daļas 5. punkta kritērijiem.⁴

*Nosacījums "pilsētas cikla degvielas patēriņa norma" ir balstīts uz to, lai dotu iespēju vērtēt **augstāko no patēriņa rādītājiem**, kāds noteikts automobiļiem ar degvielas patēriņu.*

2.1. Elektroenerģijas patēriņa normas noteikšana

Ņemot vērā, ka elektromobilis saskaņā ar ražotāja tehniskajos datos norādīto pilsētas režīmā var nobraukt vairāk kilometrus nekā veicot braucienus parastā režīmā, tad Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punkta piemērošanai elektromobiļiem un no elektrotīkla uzlādējamiem hibrīdiem ņem vērā **augstāko no:**

- ✓ ražotāja noteiktajiem **elektrības patēriņa rādītājiem;**
- ✓ **publiski pieejamā vidējā patēriņa rādītājiem;**
- ✓ **publiski veikta testa rādītājiem** (*piemēram, skat. <https://elektrumveikals.lv/lv/majai/e-auto-uzlade/elektroauto-testi?producer=2&nobraukums=2&videjais-paterins=>*)

1. piemērs

Izgatavotāja izsniegtā transportlīdzekļa atbilstības sertifikātā ("EC Certificate of Conformity" jeb "CoC") elektroauto "M-e" elektroenerģijas patēriņa norma ir norādīta atbilstoši pasaulē saskaņotās vieglo transportlīdzekļu testēšanas procedūras – WLTP ("World Harmonized Light Vehicle Test Procedure") – standarta režīmiem: zems (Low) – pie maksimālā ātruma līdz 56,5 km/h; vidējs (Medium) – līdz 76,6 km/h; augsts (High) – līdz 97,4 km/h; īpaši augsts (Extra-high) – līdz 131,3 km/h; kombinēts (Combined).

Elektroauto "M-e" elektroenerģijas patēriņš zema ātruma (Low) režīmā, kas pēc būtības atbilst pilsētas ciklam, ir zemākais starp pieciem COC sertifikātā uzrādītajiem patēriņiem – 114 Wh/km, savukārt pārējos režīmos elektroenerģijas patēriņš ir patēriņš ir: vidējs (Medium) – 125 Wh/km, augsts (High) – 153 Wh/km, īpaši augsts (Extra-high) – 231 Wh/km, kombinēts (Combined) – 170 Wh/km.

Ņemot vērā, ka augstākais elektroenerģijas patēriņš ir ļoti augsta (Extra-high) ātruma (šosejas) režīmā – patēriņš ir 231 Wh/km, tad Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punkta piemērošanai izmanto augstāko no ražotāja noteiktajiem elektrības patēriņiem, t.i., ļoti augsta (Extra high) režīmā norādīto vērtību – 231 Wh/km.

2. piemērs

Izgatavotāja izsniegtā transportlīdzekļa atbilstības sertifikātā CoC elektroauto "C-e" ir norādīts elektroenerģijas patēriņš pilsētas (City), šosejas (Highway) un kombinētajā (Combined) režīmā.

⁴ Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punkts.

Elektrautomobiļi uzņēmumā – elektroenerģijas uzskaite un dokumentācija

Elektroauto "C-e" elektroenerģijas patēriņš pilsētas (City- Cold Weather) režīmā ir 168 Wh/km, šosejas (Highway- Cold Weather) režīmā – 232 Wh/km un kombinētajā (Combined- Cold Weather) režīmā – 197 Wh/km.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punkta piemērošanai izmanto augstāko no ražotāja noteiktajiem elektroenerģijas patēriņiem, t. i., šosejas (Highway- Cold Weather) režīmā norādīto vērtību – 232 Wh/km.

3. piemērs

Izgatavotāja izsniegtā transportlīdzekļa atbilstības sertifikātā CoC elektroauto "K-e" ir norādīta tikai viena elektroenerģijas patēriņa norma (Electric Energy Consumption) – 202 Wh/km.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punkta piemērošanai izmantot šo vienīgo norādīto vērtību – 202 Wh/km.

4. piemērs

Izgatavotāja izsniegtā transportlīdzekļa atbilstības sertifikātā CoC no elektrotīkla uzlādējamam (Plug-in) hibrīdauto "N-e" ir norādīta tikai viena svērtā kombinētā degvielas (benzīna) patēriņa norma (Weighted combined) – 38 g/km – un viena elektroenerģijas patēriņa norma (ECAC weighted) – 132 Wh/km.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punkta piemērošanai izmantot minētās vērtības.

2.2. Elektroenerģijas uzskaite un dokumentācija

Transportlīdzekļiem, kuriem transportlīdzekļu reģistrā kā degvielas veids norādīta elektrība, ir piemērojamas Uzņēmumu ienākuma nodokļa 8. panta piektās daļas 5. punkta normas tāpat kā jebkuriem citiem transportlīdzekļiem, proti, ir jāuzskaita nobrauktie kilometri un patērētā elektroenerģija.

Ar saimniecisko darbību saistīti ir izdevumi par degvielu (elektroenerģiju) **neatkarīgi no tā, vai attiecīgais elektromobilis ir izmantots tikai saimnieciskajā darbībā** (ievērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 8. panta piektās daļas 5. punktā noteiktos limitus), **ja izpildās viens no kritērijiem:**

- par transportlīdzekli **tieks maksāts UVTN;**
- transportlīdzeklis ir **atbrīvots no aplikšanas ar UVTN** saskaņā ar Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 14. panta pirmās daļas 5. un 6. punktu;
- nodokļa maksātājs ir atbilstīga lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība vai atbilstīga mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, vai zvejnieka saimniecība.

Ja izpildās kāds no minētajiem kritērijiem – **nav jāveic detalizēta braucienu uzskaitē** (*piemēram, ar ceļazīmēm vai maršruta lapām*), lai pamatotu elektroenerģijas izmantošanu saimnieciskās darbības nodrošināšanai. Vienlaikus, lai noteiktu, vai patērētā elektroenerģija uz nobrauktajiem 100 kilometriem nepārsniedz augstāko no izgatavotājrūpnīcas norādīto elektroenerģijas patēriņa normu vairāk kā par 20 procentiem, jānodrošina **faktiski nobraukto kilometru un patērētās elektroenerģijas (daudzums un vērtība) uzskaitē**.

Ja neizpildās kāds no minētajiem kritērijiem – **jāveic detalizēta braucienu uzskaitē** (*piemēram, ar ceļazīmēm vai maršruta lapām*) **grāmatvedības organizācijas dokumentos noteiktajā kārtībā**, lai pamatotu, ka elektroauto ekspluatācijas izdevumi ir **tieši saistīti** ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību un izdevumi par elektroenerģiju **nepārsniedz izgatavotājrūpnīcas norādīto elektroenerģijas patēriņa normu vairāk kā par 20 procentiem**.

Grāmatvedības organizācijas dokumentos nosaka kārtību, kādā dokumentē un uzskaitē transportlīdzekļa izmantošanas izdevumus⁵, tai skaitā jāparedz:

- ✓ attaisnojuma dokumentu noformēšanas un grāmatvedības reģistru kārtošanas kārtība, lai tiktu uzskaitīts faktiski nobrauktais kilometru skaits un patērētās elektroenerģijas daudzums un vērtība (*pamatojoties uz transportlīdzekļa odometra rādījumiem mēneša sākumā un beigās, un kuros tiks konstatēts elektroenerģijas patēriņš*);*
- ✓ kārtība, kādā aprēķina un grāmatvedības reģistros norāda **starpību** starp elektroenerģijas vērtību, kas aprēķināta, ņemot vērā Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā noteikto nosacījumu, un konkrētajā mēnesī faktiski patērētās elektroenerģijas vērtību.*

* Elektroenerģijas uzskaitē kā piemēru var izmantot VID metodiskā materiāla "Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksātājiem" 1. un 2. pielikumu <https://www.vid.gov.lv/lv/media/1121/download?attachment>

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 12.11.2024.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Valsts ieņēmumu dienesta [elektroniskās deklarēšanas sistēmā](#) (EDS) sadaļā "Sarakste ar VID".

⁵ Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 877 "Grāmatvedības kārtošanas noteikumi" 60.4. apakšpunkts.